

8. Pirozhenko, T. O. (2013). Rozvytok movlennyeyoyi kompetentnosti doshkil'nykiv. [Development of speech competence of preschoolers.]. Kyiv. 240 s. [in Ukrainian]
9. Rudnyts'ka, O. P. (2002). Pedahohika zahal'na ta muzychna. [General and musical pedagogy]. Kyiv. 304 s. [in Ukrainian]
10. Jacobson, J. (2002). Music and Social-Emotional Development in Early Childhood. Vol. 50. №. 4. P. 325–339. [in English]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

КУЛІКОВА Світлана – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри мистецтв Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: історія соціокультурної діяльності в Україні.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

KULIKOVA Svitlana – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Art of Volodymyr Vinnichenko Central Ukrainian State University.

Scientific interests: the history of socio-cultural activities in Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 17.10.2025 р.

Стаття прийнята до друку 26.10.2025 р.

УДК 378.147:629.5.072.5

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-221-348-352

ЧУМАЧЕНКО Марія –

старший викладач кафедри управління в транспортній галузі
Дунайського інституту Національного університету
«Одеська морська академія»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1618-6175>
e-mail: m.n.chumachenko@gmail.com

ВИКОРИСТАННЯ СИМУЛЯТОРІВ У ПІДГОТОВЦІ СУДНОВИХ МЕХАНІКІВ

У статті розглядається питання підвищення ефективності професійної підготовки суднових механіків шляхом використання сучасних тренажерних технологій і симуляційних систем. Акцентовано увагу на ролі симуляторів як інноваційного інструменту навчального процесу, який забезпечує формування практичних навичок експлуатації, технічного обслуговування та діагностики суднових енергетичних установок у безпечному навчальному середовищі. Показано значення інженерних тренажерів (Engine Room Simulators) для розвитку практичних навичок, технічного мислення та здатності діяти в аварійних ситуаціях. Проаналізовано основні типи судномеханічних тренажерів, зокрема повномасштабні машинні відділення, комп'ютерні віртуальні симулятори та інтегровані навчальні комплекси. Розкрито переваги їх використання у підготовці майбутніх фахівців морського транспорту, серед яких – можливість моделювання аварійних ситуацій, відпрацювання алгоритмів реагування на позаштатні режими роботи обладнання, формування командної взаємодії та професійної відповідальності.

У статті також розглядаються методичні аспекти впровадження симуляторів у навчальні програми морських закладів освіти України відповідно до вимог Міжнародної конвенції ПДНВ (STCW) та міжнародних стандартів безпеки. Наведено приклади успішного використання симуляційних технологій у провідних морських академіях світу та вітчизняних закладах. Особливу увагу приділено проблемам адаптації симуляційних систем до національної освітньої бази, підготовки викладацького складу й необхідності оновлення технічної інфраструктури навчальних закладів.

Зроблено висновок, що використання симуляторів у підготовці суднових механіків є ключовим чинником підвищення якості освіти, професійної компетентності випускників і безпеки судноплавства загалом. Подальший розвиток симуляційних технологій та їх інтеграція в освітній процес мають стратегічне значення для формування сучасного флоту України та забезпечення конкурентоспроможності на міжнародному ринку праці.

Ключові слова: симуляційне навчання; суднові механіки; морська освіта; тренажер; професійна компетентність.

CHUMACHENKO Mariia –

senior lecturer of the Department
of Transport Sector Management of the
Danube Institute of the National University
«Odessa Maritime Academy»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1618-6175>
e-mail: m.n.chumachenko@gmail.com

USE OF SIMULATORS IN THE TRAINING OF MARINE ENGINEERS

The article examines the issue of improving the efficiency of professional training for marine engineers through the use of modern simulator technologies and simulation systems. Attention is focused on the role of simulators as an innovative educational tool that ensures the development of practical skills in operation, maintenance, and diagnostics of ship power plants within a safe learning environment. The importance of Engine Room Simulators (ERS) for developing practical skills, technical thinking, and the ability to act in emergency situations is highlighted. The main types of marine engineering simulators are analyzed, including full-scale engine room simulators, computer-based virtual simulators, and integrated training complexes. The advantages of their use in the training of future maritime professionals are revealed, among them the possibility to model emergency situations, practice response algorithms for abnormal equipment operation modes, and foster teamwork and professional responsibility.

The article also discusses methodological aspects of implementing simulators into the curricula of maritime educational institutions in Ukraine in accordance with the requirements of the International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers (STCW) and international safety standards. Examples of the successful use of simulation technologies in leading maritime academies worldwide and in Ukrainian institutions are provided. Special attention is given to the challenges of adapting simulation systems

to the national educational framework, training teaching staff, and the need to modernize the technical infrastructure of educational institutions.

It is concluded that the use of simulators in the training of marine engineers is a key factor in improving the quality of education, professional competence of graduates, and overall maritime safety. The further development of simulation technologies and their integration into the educational process are of strategic importance for shaping the modern Ukrainian fleet and ensuring competitiveness in the international labor market.

Key words: simulation-based learning; marine engineers; maritime education; simulator; professional competence.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми: Підготовка висококваліфікованих суднових механіків є однією з ключових умов безпечної та ефективної експлуатації суден у сучасних умовах розвитку морської галузі. Стрімке ускладнення технічних систем суден, автоматизація суднових енергетичних установок і зростання вимог до рівня професійної компетентності фахівців зумовлюють необхідність упровадження інноваційних технологій навчання. Одним із найбільш ефективних засобів набуття практичних умінь і навичок є використання навчальних симуляторів, які дозволяють моделювати реальні виробничі ситуації без ризику для життя, техніки чи довкілля. Проте в системі підготовки суднових механіків в Україні існують певні проблеми:

- недостатній рівень матеріально-технічного забезпечення навчальних закладів сучасними симуляторами;
- обмежене використання симуляційних технологій у навчальному процесі;
- відсутність єдиних підходів до оцінювання компетентностей, сформованих під час симуляційного навчання.

Це зумовлює необхідність наукового обґрунтування доцільності, шляхів та ефективності використання симуляторів у підготовці суднових механіків.

Актуальність проблеми використання симуляторів у підготовці суднових механіків визначається низкою чинників:

1. Технологічні зміни у судновій галузі. Сучасні судна оснащуються високотехнологічними автоматизованими системами, які вимагають глибоких знань з експлуатації, діагностики та технічного обслуговування.

2. Міжнародні стандарти підготовки моряків. Конвенція ПДНВ (STCW) та Кодекс ПДНВ передбачають використання симуляторів як обов'язковий елемент практичної підготовки суднових механіків, що робить цю проблему надзвичайно актуальною для вітчизняних закладів морської освіти.

3. Потреба у безпечному середовищі навчання. Симулятори дозволяють відпрацьовувати дії у складних чи аварійних ситуаціях без ризику для життя людей, судна та довкілля.

4. Необхідність підвищення якості освіти та конкурентоспроможності випускників. Володіння навичками роботи з сучасними симуляційними комплексами підвищує рівень підготовки українських суднових механіків і сприяє їхній затребуваності на міжнародному ринку праці.

5. Цифровізація освітнього процесу. Використання симуляторів узгоджується з тенденціями впровадження інформаційно-комунікаційних тех-

нологій у морську освіту та формує цифрові компетентності студентів [1, 2, 3, 4].

Таким чином, симуляційне навчання є важливим напрямом модернізації системи професійної підготовки суднових механіків, який забезпечує формування практичних навичок, що відповідають сучасним технологічним і міжнародним вимогам.

Аналіз останніх досліджень і публікацій: Останні дослідження підтверджують, що симуляційне навчання (від класичних ERS до VR/AR-рішень) значно підвищує технічну компетентність, ситуаційну обізнаність і готовність до аварійних дій у майбутніх суднових механіків; водночас ефективність залежить від якості «фіделіті», правильної методики викладання та системи оцінювання. Останні роки характеризуються активним розвитком віртуальної (VR) та доповненої (AR) реальності в системі морської освіти. Miyusov, Nikolaieva та Smolets (2022) доводять, що VR-тренування створюють умови максимальної імітації реального суднового середовища, що сприяє формуванню професійної готовності до дій у надзвичайних ситуаціях. Дослідники підкреслюють важливість поєднання VR-сценаріїв із традиційними тренажерами для досягнення балансу між технологічною реалістичністю та педагогічною доцільністю [5].

Бібліометричне дослідження Türkistanli (2023) виявило стрімке зростання кількості наукових публікацій, присвячених цифровізації морської освіти, особливо у напрямках застосування аналітики даних, штучного інтелекту та машинного навчання для оцінювання дій студентів у режимі реального часу. Такі інструменти відкривають можливості для персоналізованого навчання та об'єктивного контролю результатів симуляцій [6].

Водночас, як зазначають Muczyński (2025) та Christopoulos (2024), інтенсивне використання VR-технологій супроводжується психологічними й фізіологічними ризиками – ефектом «симуляторної нудоти» та підвищенням когнітивним навантаженням. Тому впровадження подібних інновацій потребує ретельного педагогічного проектування навчальних сценаріїв і грамотної організації debriefing-сесій [7, 8].

Мета статті: обґрунтування доцільності та визначення ефективних шляхів використання симуляторів у підготовці суднових механіків для підвищення якості їхніх професійних компетентностей відповідно до міжнародних стандартів морської освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інженерні тренажери – це спеціалізовані навчальні комплекси, які імітують роботу головних і допоміжних суднових механізмів, систем енергопостачання, управління, сигналізації, охолодження та безпеки. Вони дозволяють курсантам

відпрацьовувати практичні навички керування машинами, проведення технічного обслуговування, пошуку несправностей і реагування на аварійні ситуації без ризику для людей чи обладнання. Основна мета використання таких тренажерів – підготовка кваліфікованих суднових інженерів, здатних ефективно діяти у реальних умовах експлуатації суднових систем.

Сучасний інженерний тренажер зазвичай складається з таких основних компонентів:

1. **Робочі місця курсантів** – із пультами управління, панелями індикації, засобами зв'язку.

2. **Інтерфейс інструктора** – система, що дозволяє викладачу задавати режими роботи, вводити несправності, контролювати дії студентів і фіксувати результати.

3. **Моделі суднових систем** – головний двигун, котельне обладнання, системи мастила, охолодження, баласту, електроживлення, пожежогашіння.

4. **Програмне забезпечення** – математичні моделі, що точно відтворюють фізичні процеси в системах судна.

Завдяки цій структурі тренажери забезпечують повну імітацію роботи машинного відділення, включаючи запуск і зупинку двигуна, контроль параметрів, реагування на аварійні сигнали.

Застосування інженерних тренажерів має значні освітні переваги:

- **Безпечне відпрацювання практичних навичок.** Курсанти можуть навчатися реагувати на аварії без ризику пошкодити реальне обладнання.

- **Реалістичне моделювання суднових процесів.** Тренажер відтворює динаміку температур, тиску, палива, мастила, електроспоживання тощо.

- **Розвиток аналітичного мислення.** Студенти вчаться аналізувати параметри системи та приймати технічно обгрунтовані рішення.

- **Контроль і оцінка результатів.** Інструктор має можливість оцінювати дії курсантів, виявляти помилки та проводити детальний розбір ситуацій.

- **Відповідність міжнародним стандартам STCW.** Конвенція вимагає, щоб підготовка суднових інженерів включала тренування на сертифікованих тренажерах.

Більшість провідних морських навчальних закладів України (Національний університет «Одеська морська академія», Херсонська державна морська академія, Дунайський інститут НУ «ОМА», Одеський національний морський університет) використовують сучасні тренажерні комплекси типу:

- *transas ERS 5000*,
- *kongsberg Engine Room Simulator*,
- *wärtsilä TechSim*,
- *unitest ERS 5000*.

Ці системи дозволяють проводити навчання, що максимально відповідає реальним умовам служби на судні, включаючи взаємодію між членами екіпажу, роботу при відмовах і аваріях. Інженерні тренажери є невідокремним елементом сучасної морської освіти, оскільки вони забезпечують поєднання теоретичної підготовки з

практичним досвідом. Їх використання сприяє формуванню професійних компетентностей, необхідних для безпечної, ефективної та екологічно відповідальної експлуатації суднових систем.

Інтегрований тренажер машинного відділення (IERS) – це комп'ютерно-апаратний комплекс, що імітує роботу всіх систем суднової енергетичної установки (СЕУ): головного двигуна, допоміжних механізмів, систем управління, електрообладнання, паливних, охолоджувальних, мастильних та інших систем. Основне призначення IERS – навчання майбутніх суднових механіків і електромеханіків діям у нормальних та аварійних режимах роботи суднових систем, без ризику для обладнання та людей.[10]

Інтегровані тренажери встановлені в провідних морських академіях України, зокрема:

- Дунайський інститут НУ «ОМА» застосовує інтегровані тренажери для підготовки механіків до дій у кризових ситуаціях, включно з відмовами електросистем і пожежами.

- Херсонська державна морська академія використовує IERS від компаній Transas та Kongsberg, що імітують роботу головного двигуна MAN-B&W і систем автоматизації судна.

- Одеський національний морський університет має лабораторію з комплексним симулятором машинного відділення, який дозволяє працювати з електричними схемами та енергетичними балансами судна.

Інтегровані тренажери машинного відділення є ключовим інструментом сучасної морської освіти, що поєднує теоретичну підготовку з практичними навичками. Вони забезпечують повне занурення у роботу суднової енергетичної системи, дозволяють майбутнім механікам формувати компетентності, необхідні для безпечної та ефективної експлуатації суден. Завдяки використанню IERS підготовка морських фахівців відповідає найвищим міжнародним стандартам, а випускники – готові до роботи у складних і відповідальних умовах морської індустрії.

У зв'язку з глобалізацією судноплавства, автоматизацією процесів і підвищеними вимогами до безпеки на морі, підготовка майбутніх фахівців має відповідати міжнародним стандартам. Тому в освітньому процесі морських навчальних закладів дедалі ширше застосовується компетентнісний підхід, який орієнтує не лише на засвоєння знань, а й на формування здатності їх практично застосовувати у професійній діяльності. Компетентнісний підхід у морській освіті – це не просто система навчання, а справжня філософія формування професіонала, здатного діяти впевнено, самостійно й відповідально у будь-яких умовах відкритого моря. Головна мета такого підходу – підготувати майбутнього моряка не лише до виконання своїх обов'язків, а й до швидкого прийняття рішень у складних, нестандартних ситуаціях. На відміну від традиційного навчання, де головний акцент робиться на знаннях, компетентнісний підхід поєднує теорію, практику та психологічну готовність діяти.

У системі підготовки суднових механіків формуються кілька груп компетентностей:

1. **Професійні компетентності** – здатність, виконувати інженерні та технічні операції, знати принципи безпеки на морі.

2. **Технічні компетентності** – уміння працювати з судновими системами, приладами, автоматикою, системами енергозабезпечення та зв'язку.

3. **Комунікативні компетентності** – знання англійської мови морського спрямування (Maritime English), ефективна взаємодія у багатонаціональних екіпажах.

4. **Соціальні та психологічні компетентності** – здатність працювати в команді, приймати рішення в стресових умовах, дотримуватись етичних норм і дисципліни.

5. **Екологічна компетентність** – усвідомлення відповідальності за охорону морського середовища, дотримання вимог міжнародних екологічних стандартів (MARPOL, ISM Code).

У підготовці суднових механіків компетентнісний підхід дозволяє поєднати теоретичну підготовку, практичні навички та професійні якості, що відповідають вимогам міжнародних стандартів, зокрема Конвенції STCW (Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers). Під час навчання майбутні моряки проходять реальні стажування на суднах, де зтикаються з справжніми викликами: поломкою двигуна або необхідністю діяти в аварійних ситуаціях. Такі тренування формують вміння працювати під тиском, координувати дії між відділеннями, підтримувати дисципліну та моральний дух екіпажу. Особливу увагу приділяють соціальним та морально-психологічним компетенціям. Моряк має бути не лише фахівцем, а й лідером, який уміє надихати команду, зберігати спокій у стресових ситуаціях, приймати виважені рішення і дбати про безпеку людей та навколишнього середовища.[9]

Реалізація компетентнісного підходу у підготовці морських спеціалістів передбачає:

- **Інтеграцію теоретичного навчання з практичною підготовкою**, у тому числі на тренажерах, у навчально-тренажерних центрах та під час морської практики;

- **Використання симуляційних технологій**, які дозволяють моделювати реальні судові ситуації (шторм, аварія, пожежа, відмова двигуна тощо);

- **Оцінювання за результатами діяльності**, а не лише за рівнем знань – враховується здатність приймати рішення, діяти самостійно, виконувати обов'язки в реальних умовах;

- **Міжнародну сертифікацію** – навчальні програми мають відповідати вимогам Конвенції STCW та Міжнародної морської організації (IMO);

- **Формування «м'яких навичок» (soft skills):** лідерство, комунікація, критичне мислення, відповідальність.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Сучасні тренажери, імітаційні програми та моделювання аварійних ситуацій допомагають курсантам розвивати стратегічне мислення й оперативну реакцію. Так формується здатність мислити системно, швидко оцінювати обставини й

знаходити оптимальні рішення. Компетентнісний підхід виховує в курсантів професійну гордість, дисципліну, самовпевненість і почуття відповідальності за кожен їхній крок. Завдяки цьому вони стають не просто випускниками морських академій, а справжніми морськими офіцерами, готовими нести службу на високому рівні, приймати відповідальні рішення й забезпечувати безпеку судноплавства у світовому масштабі.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Міжнародна морська організація. Міжнародна конвенція про підготовку і дипломування моряків та несення вахти 1978 року (STCW-78) з поправками. Лондон : IMO, 2017. 563 с.
2. Міжнародна морська організація. Кодекс ПДНВ (STCW Code): Частина А. Лондон : IMO, 2017. 312 с.
3. Міжнародна морська організація. Типовий курс IMO 7.02. Головний механік і старший помічник механіка. Лондон : IMO, 2014. 280 с.
4. Міжнародна морська організація. Типовий курс IMO 7.04. Вахтовий механік. Лондон : IMO, 2014. 245 с.
5. Міусов М. В., Ніколаєва Л. Л., Смолець В. В. Перспективи розвитку іммерсивного навчання в морській освіті та підготовці. *Transactions on Maritime Science*. 2022. Т. 11. № 2. DOI: 10.7225/toms.v11.n02.014.
6. Тюркістанлі Т. Т. Сучасні методи навчання в морській освіті та підготовці: бібліометричний аналіз цифровізації освіти та сучасних тенденцій. *Computer Applications in Engineering Education*. 2023. Т. 32. № 3. DOI: 10.1002/cae.22690.
7. Політехніка Гданська. Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. URL: <https://cne.pg.edu.pl/wydarzenia/715-lokalne-modele-ilm-21-marca-2025-r>.
8. Достижения в моделировании земных систем. [Електронний ресурс]. URL: <https://agupubs.online.library.wiley.com/doi/full/10.1029/2024MS004485>.
9. Хомутов О. А. Психолого-педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх суднових механіків. *Наукові записки Херсонської державної морської академії*. 2020. Вип. 15. С. 59–64.
10. Морська адміністрація України. Вимоги до тренажерних центрів та сертифікації програм підготовки моряків: метод. рекомендації. Київ : Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України (MIU). 2023. 48 с.
11. Міністерство освіти і науки України. Державний стандарт вищої освіти України. Спеціальність 271 «Річковий та морський транспорт» (бакалавр, магістр). Київ : МОН України, 2021. 67 с.

REFERENCES

1. Mizhnarodna morska orhanizatsiia. (2017). Mizhnarodna konventsiia pro pidhotovku i dyplomuvannia moriakiv ta nesennia vakhty [International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers]. 1978 roku (STCW-78) z popravkamy. London : IMO. 563 s. [in Ukrainian]
2. Mizhnarodna morska orhanizatsiia. Kodeks PDNV (STCW Code): Chastyna A [International Maritime Organization. STCW Code: Part A]. (2017). London : IMO. 312 s. [in Ukrainian]
3. Mizhnarodna morska orhanizatsiia. (2014). Typovi kurs IMO 7.02. Holovnyi mekhanik i starshyi pomichnyk mekhanika [Chief Engineer Officer and Second Engineer Officer]. London : IMO. 280 s. [in Ukrainian]
4. Mizhnarodna morska orhanizatsiia. (2014). Typovi kurs IMO 7.04. Vakhtovyi mekhanik [Officer in Charge of an Engineering Watch]. London : IMO. 245 s. [in Ukrainian]
5. Miiosov, M. V., Nikolaieva, L. L., Smolets, V. V. (2022). Perspektyvy rozvytku imersyvnogo navchannia v

morskii osviti ta pidhotovtsi [The future perspectives of immersive learning in maritime education and training]. Transactions on Maritime Science. T. 11. № 2. DOI: 10.7225/toms.v11.n02.014. [in Ukrainian]

6. Tiurkistanli, T. T. (2023). Suchasni metody navchannia v morskii osviti ta pidhotovtsi: bibliometrychnyi analiz tsyfrovizatsii osvity ta suchasnykh tendentsii [Advanced learning methods in maritime education and training: A bibliometric analysis on the digitalization of education and modern trends]. Computer Applications in Engineering Education. T. 32. № 3. DOI: 10.1002/cae.22690. [in Ukrainian]

7. Politekhnikha Hdanska. Ofitsiinyi sait. [Elektronnyi resurs]. URL: <https://cne.pg.edu.pl/wydarzenia/715-lokalne-modele-llm-21-marca-2025-r>. [in Ukrainian]

8. Journal of Advances in Modeling Earth Systems. [Elektronnyi resurs]. URL: <https://agupubs.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1029/2024MS004485>. [in Ukrainian]

9. Khomutov, O. A. (2020). Psykholoho-pedahohichni umovy formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh sudnovykh mekhanikiv [Psychological and pedagogical conditions for forming the professional competence of future marine engineers]. Naukovi zapysky Khersonskoi derzhavnoi morskoi akademii. Vyp. 15. S. 59–64. [in Ukrainian]

10. Morska administratsiia Ukrainy. (2023). Vymohy do trenazhnykh tsentriv ta sertyfikatsii prohram pidhotovky moriakiv : metod. Rekomendatsii [Requirements for training

centers and certification of seafarer training programs: Methodological guidelines]. Kyiv : Ministerstvo rozvytku hromad, terytorii ta infrastruktury Ukrainy (MIU). 48 s. [in Ukrainian]

11. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. (2021). Derzhavnyi standart vyshchoi osvity Ukrainy [State Standard of Higher Education of Ukraine]. Spetsialnist 271 "Richkovyi ta morskyy transport" (bakalavr, mahistr). Kyiv : MON Ukrainy. 67 s. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЧУМАЧЕНКО Марія – старший викладач кафедри управління в транспортній галузі Дунайського інституту Національного університету «Одеська морська академія».

Наукові інтереси: сучасні методи та технології викладання.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

CHUMACHENKO Mariia – Senior lecturer of the Department of Transport Sector Management of the Danube Institute of the National University "Odessa Maritime Academy".

Scientific interests: modern methods and technologies of teaching.

Стаття надійшла до редакції 17.10.2025 р.

Стаття прийнята до друку 26.10.2025 р.

УДК 378.147: 372.881.1: 81'243

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-221-352-360

РОГУЛЬСЬКА Оксана –

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри іншомовної
освіти та міжкультурної комунікації
Хмельницького національного університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5603-0274>
e-mail: oxana.rogulska@gmail.com

МАГДЮК Ольга –

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов
Хмельницького національного університету
ORCID: <https://orcid.org/000-0002-6778-3586>
e-mail: tychynska@ukr.net

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОГО МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ У ЗВО ШЛЯХОМ ПРОЄКТУВАННЯ

Традиційні методи навчання, які часто базуються на репродукції готових текстів або коротких діалогічних зразків, не здатні повною мірою сформувати комплексні уміння монологічного мовлення. Проблема полягає у потребі пошуку та впровадження діяльнісних, інтегративних методів, які б забезпечили перехід від мовних знань до повноцінної іншомовної компетентності у монологічному мовленні (ІКММ), необхідної для успішної академічної та професійної комунікації. Використання проєктної діяльності для цілеспрямованого формування ІКММ у студентів ЗВО є своєчасним та стратегічно важливим завданням сучасної методики викладання іноземних мов.

У статті уточнено сутність понять «монологічне мовлення» та «іншомовна компетентність у монологічному мовленні». З'ясовано, що іншомовна компетентність у монологічному мовленні, це не лише знання мови, а й стратегічна здатність ефективно та культурно доречно реалізувати комунікативний намір в умовах розгорнутого усного висловлювання. Проаналізовано структуру іншомовної компетентності у монологічному мовленні та визначено її компоненти (знання, уміння, навички та комунікативні здібності). Розкрито структурні особливості іншомовного монологу, схарактеризовано основні типи, функції та психологічні особливості монологічних висловлювань. Розглянуто проєктну діяльність як ефективний засіб формування ІКММ студентів ЗВО та визначено чотири послідовних етапи проєктування (підготовчий, виконавчий, синтетичний, презентаційний), які забезпечують логічний перехід від планування та збору інформації до її структурування та публічного захисту. Розглянуто види вправ для успішного використання проєктної діяльності у формуванні ІКММ студентів ЗВО. Розроблено вправи для формування ІКММ студентів ЗВО за основними етапами проєктування (на прикладі проєкту "Environmental protection").

Ключові слова: іншомовний монолог, навчання іншомовного монологічного мовлення, іншомовна компетентність у монологічному мовленні, проєктна діяльність, студенти ЗВО.